

ਜੀਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੂਰੀ ਜੇ.ਜੇ.

ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2021 ਦਾ CWP ਨੰ.18921

10 ਦਸੰਬਰ, 2021

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਕਲਾ। 21. ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਟੀਚਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ—ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ- ਅਨੁਮਤੀ— ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ —ਰਾਜ ਗਰੁੱਪ-ਸੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 2020 ਕੁੱਲ 8393 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਫ 50% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ, ਕਲਾਜ਼ 5(iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ—ਬਕਾਇਆ 50% ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਿਚਾਰ ਲਈ—ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰੱਦ—ਦਿਸ਼ਾ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(iii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਵਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ।

ਚੇਬਰੋਲੂ ਲੀਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। AP ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜ 2020 (6) SLR 558 , ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਹਨ

ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੋਢੀ ਪਿਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 1992 Supp. (3) SCC 217 ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ

¹⁰ (2020) 5 SCC

100% ^(G.S. Sandhawalia, J.) ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 100% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 34)

ਵਿਕਾਸ ਚਤਰਥ, ਐਡਵੋਕੇਟ,
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 18921, 19959 ਵਿੱਚ)।

ਆਰ.ਐਸ.ਬੈਂਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ
ਲਵਨੀਤ ਠਾਕੁਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (CWP-24146-2021 ਵਿੱਚ)।

ਪਰਵੇਸ਼ ਸੈਣੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ,
ਅਤੇ ਕਰਨੀਵ ਸੰਧੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ,
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ
(2021 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 18619, 21977, 20413 ਅਤੇ 22571

ਵਿੱਚ)

ਨਵੀਨ ਬੱਤਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ,
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 21370 ਵਿੱਚ)

ਪ੍ਰਿੰਸ ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 20517, 20701, 20717,
20944, 22352, 22353 ਵਿੱਚ)।

ਦੇਵੇਨ ਮੁੰਜਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ,
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (CWP-23464-2021 ਵਿੱਚ)।

ਅਮਿਤ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ.
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 17449 ਅਤੇ 20349 ਵਿੱਚ)

ਪੀਐਸ ਮੀਰਪੁਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ,
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰ. 20362 ਵਿੱਚ)।

ਸ਼ਰੀਸ਼ ਕੱਕੜ, ਐਡਵੋਕੇਟਰ,
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (CWP-22708-2021 ਵਿੱਚ)।

ਸੰਨੀ ਸਿੰਗਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ.

(G.S. Sandhwalia, J.)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ (2021 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 20677 ਵਿੱਚ)।

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਵੰਧਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ.

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 20818 ਅਤੇ 16143 ਵਿੱਚ)।

ਮਨੀਸ਼ ਬਾਂਸਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ.

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ (2021 ਦੇ CWP-23211 ਅਤੇ 23219 ਵਿੱਚ)।

ਮੋਨਿਕਾ ਛਿੱਬਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਸੰਦੀਪ ਜਸੂਜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਨਸੀਟੀਈ ਲਈ।

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬੈਰਾਗੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 5 ਤੋਂ 9 ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰ. 18619 ਵਿੱਚ)।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 8 ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰ. 18921 ਵਿੱਚ)।

ਐਸ.ਐਸ.ਚੜ੍ਹਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਕੰਨਨ ਮਲਿਕ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਲਈ,

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 10 ਤੋਂ 13 ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰ. 18619 ਵਿੱਚ)।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 9 ਤੋਂ 12 ਲਈ (2021 ਦੇ CWP ਨੰ. 18921 ਵਿੱਚ)।

ਜੀ.ਐਸ ਸੰਧਵਾਲੀਆ, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲਾ CWP ਨੰਬਰ 18921, 18619, 19959, 20517, 20232, 20349, 26 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। 20362, 20413, 20677, 20701, 20717, 20818, 20944, 17449, 21370, 21977, 22352, 22353, 22571, 22694, 22708, 23211, 2021 ਦੇ 23219, 23464, 24146 ਅਤੇ 24242, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ, ਨਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.-18921-2021 ਤੋਂ ਤੱਥ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਟੀਚਰਜ਼) ਗਰੁੱਪ "ਸੀ" ਵਿੱਚ 07.09.2021 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-19) ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਹੈ। " ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, 2020. ਕਾਲਮ ਨੰ. 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੜੀ ਨੰ. 1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਿਕਾ-ਬੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਲਾਜ਼ 5 ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬਾ ਸੀ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਤਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਗਾਰੰਟੀ ਸਕੀਮ ਵਾਲੰਟੀਅਰ (EGSV), ਵਿਕਲਪਕ ਜਾਂ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰ (AIEV), ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਸਰੋਤ ਵਲੰਟੀਅਰ (STRV) ਜਾਂ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਅਕ ਵਲੰਟੀਅਰ (IEV) ਵਜੋਂ 3 ਸਾਲ, ਸੀ. ਕਲਾਜ਼ 5(iii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ

(G.S. Sandhwalia, J.)
ਨਿਰਪਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 14.09.2021 ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-20) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ 8393 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਤਾਜ਼ਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 26.08.2021 ਹੈ। (ਅਨੈਕਸਰ ਪੀ-18) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ 23.11.2020 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 23.11.2020 ਦੇ ਅਸਲ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ, 2020 ਦੇ ਅਣਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ 03/05.11.2020 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ P-8) 10,300 34,800 ਰੁਪਏ + 3,200/- ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਅਤੇ ਪੇ-ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ।

(4) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ 2020 (ਅਨੈਕਸਰ ਪੀ-8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਦਨੀਤੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਲਾਜ਼ 5(iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮੂਹ। ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 5(iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਕਾਸ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਸੋਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ, 2020 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ 100% ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਮੀਦਵਾਰ।

ਬੇਨਤੀਆਂ:

(5) ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 23.11.2020 ਦੇ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-9) ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ (ਐਸ.ਐਸ.ਏ.) ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਧਿਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ (ਆਰ.ਐਮ.ਐਸ.ਏ.) ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੀ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਪੱਧਰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼। 29.11.2004 ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਲਾਕ ਸਰੋਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਬੀ.ਆਰ.ਪੀ.) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਕਮੇਟੀਆਂ (ਵੀ.ਡੀ.ਸੀ.) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ 29.09.2005 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਅਨੈਕਸ਼ਨ ਪੀ. -2 ਅਤੇ P-3 ਕ੍ਰਮਵਾਰ)। ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। NCTE ਮਿਤੀ 11.02.2011 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-6) ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਅੱਪਰ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਸੈਕੰਡਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2014 ਨੂੰ ਵੀ 12.11.2014 ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-7) ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(6) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਣ-ਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 23.11.2020 ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ (ਅਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-9) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਲਿਖਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 100 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਰਿਟ-ਸੂਚੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਾਂ/ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਲਈ 10 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਉੱਚ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਕ ਦੇ ਕੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, EGS ਵਲੰਟੀਅਰ, AIE ਵਲੰਟੀਅਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਸਰੋਤ (STR) ਵਾਲੰਟੀਅਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 3(i) ਅਤੇ ਮਿਤੀ 11.11.2020 (ਅਨੈਕਸ਼ਨ ਪੀ-10) ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ। ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਲਈ ਕਲਾਜ਼ 3(ii) ਅਧੀਨ 5 ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਅੰਕ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵੱਧ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅੰਕ ਅਤੇ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ (ਡੀ.ਈ.ਓ.) ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਜਵਾਬੀ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਮਰ ਬਰੈਕਟ 01.01.2020 ਨੂੰ 18-37 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ।

(7) ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਪਰਲੀ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟ ਮਿਲੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਉਮਰ ਸੀਮਾ 45 ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ।

(G. S. Sandhawalia, J.)
 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਪਾਹਜ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰਲੀ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਉਪਰਲੀ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ 3 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਉਮਰ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

(8) ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਿਤੀ 11.11.2020 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-10) ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵੱਧ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਅੰਕ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 01.12.2020 ਤੋਂ 21.12.2020 ਤੱਕ ਅਤੇ ਫਿਰ 21.04.2021 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੋਟਿਸ ਮਿਤੀ 03.06.2021 (ਅਨੈਕਸ਼ਨ ਪੀ-14) ਅਨੁਸਾਰ। ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 27.06.2021 ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮਿਤੀ 17.06.2021 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-15) ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਧਰਨੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਿਤੀ 29.07.2021 ਦੇ ਏਜੰਡੇ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-17) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਕੁਝ ਵਜ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ. ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮਾਂ ਸਮੇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੋਧ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ 18.06.2021 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੋਧ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.-4060-2016 ਸਿਰਲੇਖ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ , ਜੋ ਕਿ ਸੀ. 11.03.2016 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-21)। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(9) ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 14.09.2021 ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਈ ਉਕਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 11.10.2021 ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕਲਾਸਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2020 ਦੇ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 8393 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਜੋਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ

(G.S. Sandhawalia, Jc)

ਲਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਹਨਤਾਨੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਿਅਕ ਸਕੀਮਾਂ/ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਤਾ/ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰ, ਈਜੀਐਸ ਵਾਲੰਟੀਅਰ, ਏਆਈਈ ਵਲੰਟੀਅਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਸਰੋਤ (STR) ਵਲੰਟੀਅਰ, ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰ (ਆਈਈਵੀ)। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਕਲਾਸਾਂ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਮਲ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਜ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 07.09.2021 ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 18.06.2021 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਟਰੇਨਡ ਟੀਚਰਾਂ (ਈ.ਟੀ.ਟੀ.) ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਲਈ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਭਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 10 ਅੰਕ ਹੋਰ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ (ਟੀਚਿੰਗ ਕਾਡਰ) ਗਰੁੱਪ 'ਸੀ' ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 2018 ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ (ਟੀਚਿੰਗ ਕਾਡਰ) ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਆ ਗਰੁੱਪ 'ਸੀ' ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 2018 ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 2020 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਏ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(10) ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 7 ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 246(2), ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 25 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜੋ NCTE ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੀਸ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਕਤ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਦਲੀਲਾਂ:

(11) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਬਨਾਮ

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਉਮਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਮਤਾ ਮੋਹੰਤੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ ਤੋਂ ਨਾਮ ਬੁਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰਦਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ 11.03.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ-21) ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(12) ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ¹⁰ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਜਰਬਾ ਉਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਯੂਪੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ। ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ¹¹ਯਾਦਵ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਾਸ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਇਹ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਹੀਆ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਡ ਵਿੱਚ ਤਿਨਸੁਕੀਆ ਡਿਬਰੂਗੜ੍ਹ, ਅਸਾਮ ਬਨਾਮ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ¹²ਰਿਲਾਇੰਸ ਸੀ।

12.11.2014 ਦੇ NCTE ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-7) ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ NCTE ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6(2006) 4 SCC 1,
7(2011) 2 SCC 704
82020 (2) SCT 491,
91979 (2) SCR 282
102015 (15) SCT 111
11(2017) 3 SCT 683
12(1993) 4 SCC 6.

(G.S. Sandhawalia, J.)

(13) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਕਤ ਸੋਧ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2009 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 246 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਪ੍ਰੀ-ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 45 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 2020 ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 2020 ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 25 ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾਪੂਰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਆਰ.ਟੋਡੋਲਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ¹³ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੋਝ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਤਕਰਾ ਸੀ। ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ।

(14) ਕੇ.ਅੰਜਈਆ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਚੰਦਰਈਆ¹⁴ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਆਦਿ ਹੀ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਵਲੰਟੀਅਰ ਵੀ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।

(15) ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਨੇਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 10 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ

(16) 2020 ਮਿਤੀ 03.11.2020 ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ

(G. S. Sandhwalia, J.)

ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਸੇਵਾ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅੰਤਿਕਾ ਬੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਯਮ 6 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“6. ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬਾ।- (1) ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅੰਤਿਕਾ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿੱਧੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਾਨ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅੰਤਿਕਾ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਨਾ ਹੋਣ।

(17) ਕੁੱਲ ਕਾਡਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 8393 ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ A ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਵਾਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅੰਤਿਕਾ ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 100% ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿੱਧੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਯੋਗਤਾ/ਅਨੁਭਵ, ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹੋ:

(18) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 16, 39(ਏ) ਅਤੇ 45 ਅਤੇ ਆਰਟੀਈ ਐਕਟ, 2009 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“14. ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

XXXX XXXX XXXX

16. ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ

(1) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਵੇਗੀ

ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਫਤਰ.

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ, ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਵੰਸ਼, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਲਈ ਅਯੋਗ, ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ ਅਜਿਹੀ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਵਾਸ।

(4) ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(5) ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਸੰਪਰਦਾ।

39. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤ- ਰਾਜ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰੇਗਾ-

(ਏ) ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

XXXX XXXX XXXX

45. ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਰਾਜ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ।"

ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ :

(19) ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 03.11.2021 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਮਿਤੀ 14.09.2021 ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਭਰਤੀ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 08.11.2021 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ 8393 ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ 13122 ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ 13093 ਨੰਬਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। 29.11.2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 18.11.2021 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੋਏ ਸ਼ਰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ੁਧ ਪੱਤਰ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਭਰਤੀ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੁਧ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਕ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ/ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਗਾਰੰਟੀ ਸਕੀਮ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ, ਏਆਈਈ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਸਰੋਤ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ (ਐਸਟੀਆਰਵੀ) ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ 16.08.2021 ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 23.11.2020 ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ 26.08.2021 ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ 14.09.2021 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਹਨ:

1. ਕੀ ਸੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਰਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 16.

2. ਜੇਕਰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ 50% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨਮਤੀ ਸੀਮਾ ਹੈ?

(20) ਰੋਹਿਤ ਸਿੰਘਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਜਵਾਹਰ ਐਨ. ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 11 ਵਿੱਚ, ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ:-

"ਬੱਚੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ, - ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਜਾਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬਦਤਰ ਜਗ੍ਹਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਚਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਵਾਢੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੱਚੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ।" (ਜ਼ੋਰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ)

(21) ਮਮਤਾ ਮੋਹੰਤੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਰਸਮੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ, ਹੁਨਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਓਸਮਾਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 12 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਲੋਕਤੰਤਰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਮ, ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਪਿਛੋਕੜ।

(22) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5(iii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੇ CWP-4060-2016 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਸਫਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (supra). ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ, ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 14.12.2015 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(23) 2020 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ 05.11.2020 ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਡਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੰਤਿਕਾ A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 8393 ਸੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਬਿਨਾਂ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ 18 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ 23.11.2020 ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 1 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ 1 ਅੰਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 10 ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ, ਜੇ ਕਿ 11.11.2020 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-10) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਜ਼ 5(ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ 23.09.2020 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 11.11.2020 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ ਆਰ-3)।

(24) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 21.04.2021 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮਿਤੀ, 13.09.2021 (ਅਨੇਕਚਰ ਆਰ-5) ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੇਟੇਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਖੁਦ 26.08.2021 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P 18)। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਿਤੀ 23.11.2020 ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਉਸੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ 07.09.2021 ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਗਡ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 14.09.2021 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-20) ਨੂੰ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ 11.10.2021 ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(25) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ 'ਤੇ ਇਕ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ 100% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 13 ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਕਸਰਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੱਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਇੱਕ ਅਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਸਰਕਟ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(26) 100% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਭੀਡਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦਾਖਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਗਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਸਕਤਰ ਰਾਹੀਂ ¹⁵ ਕਿਰਨ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਬਨਾਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ 50 ਸੀਟਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ 10 ਵੀਂ ਅਤੇ 12 ਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(27) ਐਸ.ਰੇਣੁਕਾ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ¹⁶ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਹਿਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਸ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਰਾਹੀਂ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਾਵਾਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇੱਕ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਿਰਫ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ਤ-ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 10 ਅਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖ ਕੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 9 ਮਹਿਲਾ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ ਸਿਰਫ 1 ਅਸਾਮੀ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(28) ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਰਭ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ¹⁷ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾਗਤ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸਿਰਫ 50% ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(29) ਜੇ.ਪਾਂਡੁਰੰਗਾਰਾਓ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ¹⁸ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ

ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੂਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਬਾਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਭਿਆਸੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

(30) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(31) ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਮੂਲਚੰਦਾਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ¹⁹ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ 7 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨਿਯਮ 8(ii) ਅਤੇ 15(ii) ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1969 ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਲਈ. ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਅੰਤਰ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ(ਨਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ:

“12. ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਹਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਛੱਡੇ ਗਏ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਾ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ। ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਤਜਰਬਾ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਂਡੂਰੰਗਾਰੋ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਹੀ ਕੋਰਸ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

XXXX XXXX XXXX

18. ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਗੋਂ ਵਧੇਰੇ ਦੌੜਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਉਲਟ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੇ ਬਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 8(ii) ਅਤੇ 15(ii) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(32) ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 19 ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 100% ਸੀਟਾਂ ਆਰਮੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰਡਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਰਮੀ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਨੂੰ 100% ਸੀਟਾਂ ਭਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

(33) ਉਮਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਆਸਰਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਅਚਨਚੇਤ ਅੰਦਰ ਆ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 14, 16 ਅਤੇ 309 ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ ਕਿ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"40. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਨਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਿਹਾੜੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਥਾਈ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 16.

XXXX XXXX XXXX

(G.S. Sandhawalia, J.)

42. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਿਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਣ ਖੜੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਇਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਨਾਲ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਚਾਨਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਆਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਉਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ। ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ, ਸਾਡਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ. ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੂਹ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(34) ਚੇਬਰੋਲੂ ਲੀਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ²⁰ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਹਾ ਕਿ 100% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ. 100% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ

ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿੱਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ²¹ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ 100% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 100% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ:

"91. ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ - ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ; ਵਿਚਾਰ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ; ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ; ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਸਮਾਨਤਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦਾ ਹੱਥ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਧਾਰਾ 14 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀ ਵੱਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ;

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਸਰਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਹੁਦਰੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ, ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ MP ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਅਤੇ Anr ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। v. MP ਅਤੇ Ors ਦਾ ਰਾਜ, (1997) 7 SCC 592. ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ 'ਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬੀਜ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅੰਤਰ ਵਾਜ਼ਬ ਸੀ।

92. ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਇਹ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਕੁਇਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ਼ਾ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ, (2012) 12 SCC 419 ਜੌਨ ਵੈੱਲਮਾਟੋਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2003) 6 SCC 611, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਜਲ ਸੰਸਥਾਨ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ, (2009) 7 ਐਸਸੀਸੀ 205 ਰਾਜ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਦੇਬਾਸ਼ੀਸ਼ ਮੁਖਰਜੀ, ਏਆਈਆਰ 2011 ਐਸਸੀ 3667

93. ਆਰਟੀਕਲ 14 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਜ਼ਬ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਹੁਦਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕਈ ਖੇਤਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣ

ਲਈ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ”

(35) ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਸਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲਾਜ਼ 5(iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਅਨੁਭਵ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੂਹ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਸਥਾਨਕ/ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਟਾਪ ਗੈਪ ਵਿਵਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਡਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 8393 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਣਾ ਸਰਾਸਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਤਜਰਬਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੇ ਹਿੱਤ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਲਈ ਵਜ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹ ਸਕਦੇ।

(36) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ²² ਅਤੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ²³, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

(37) ਕੇ.ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(G.S. Sandhawalia, J.)

(38) ਉਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 100% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਰਾਜ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਿਤੀ 06.10.2021 ਦਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ 13090 ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 8393 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 13122 ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲਗਭਗ 75% ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜਜ਼ਬ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 14.09.09 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। .2021.

(39) ਰਾਜ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਹੈ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(40) ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੇ.ਅੰਜਈਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 2020 ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੰਟੀਅਰ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਅੰਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਭਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਮਰ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸੋਧ ਹੋਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ 50% ਤੱਕ ਫਿਲਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 3 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ.

(41) ਕੇ.ਅੰਜਈਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਲਜ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮਿਟ ਗਏ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਵੇਂ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਰਚਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ. ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਨਾ. ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“6. ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬਚ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਉਹ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਉਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਆਰਐਸ ਮਕਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ . v. IM ਮੈਨਨ ਅਤੇ Ors ., [1982] 1 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੇਸ 379, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ

(G.S. Sandhawalia, J.)

ਜੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਲੰਬਾਈ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਸੇਵਾ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀ। ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇ. ਮਾਧਵਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੰਗ ਕਮਾਂਡਰ ਜੇ. ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(1) ਵਿੱਚ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ? ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਭਾਵ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਟ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਨਵੇਂ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਰੇਸ਼ਵਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਥੋੜ੍ਹੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਨਵੀਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਵੇਂ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਨਵੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲੰਬਾਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਗਿਣਨ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ

ਵਿਕਲਪ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਾਂ।

(G.S. Sandhwalia, J.)

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ”

(42) ਕੇ.ਐਸ.ਪੁਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਆਧਾਰ) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 24 ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

(43) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਗਰੁੱਪ-ਸੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 2020 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ 8393 ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 50% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਭਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਲਾਜ਼ 5(iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦਿਓ। ਬਾਕੀ 50% ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ, ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮਿਤੀ 14.09.2021 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-20) ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(iii) ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰੀਡਿੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਵਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(44) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ 50% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਰਿਤੰਬੁ ਰਿਸ਼ੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ